

Leo Trotskij: Stalins kapitulation

(11 mars 1939)

De första rapporterna från Stalins tal vid Sovjetunionens så kallade kommunistiska partis pågående kongress i Moskva visar att Stalin har skyndat sig att dra slutsatser från händelserna i Spanien, slutsatser som vad han anbelangar går i riktning mot en ny vändning i reaktionär riktning.

I Spanien led Stalin ett mindre direkt men lika djupt nederlag som Azaña och Negrin. Dessutom handlar det om något oändligt större än ett rent militärt nederlag eller ens ett förlorat krig. ”Republikanernas” hela politik bestämdes i Moskva. De förhållanden som den republikanska regeringen upprättade med arbetarna och bönderna var inget annat än en översättning till krigets språk av de förhållanden som existerar mellan oligarkin i Kreml och folken i Sovjetunionen. Regeringen Azaña-Negrins metoder var bara ett koncentrat av GPU:s metoder i Moskva. Den grundläggande tendensen i denna politik bestod av att ersätta folket med byråkratin och byråkratin med den politiska polisen.

Tack vare krigsförhållandena fick Moskvabonapartismens tendenser inte bara sitt mest avgörande uttryck i Spanien, utan de fann sig också snabbt bli prövade. Härav följer de spanska händelsernas betydelse ur internationell och speciellt sovjetisk synvinkel. Stalin är oförmögen att kämpa, och när han tvingas kämpa är han bara förmögen att orsaka nederlag.

I sitt tal till kongressen gjorde Stalin öppet upp med tanken på ”en allians mellan demokratierna för att göra motstånd mot de fascistiska angriparna”. Nu är det varken Mussolini eller Hitler som är anstiftare av ett internationellt krig, utan Europas två viktigaste demokratier, Storbritannien och Frankrike, som enligt talaren vill dra in Tyskland i konflikt med Sovjetunionen under täckmantel av ett tyskt angrepp på Ukraina. Fascism? Det har inget med saken att göra. Enligt Stalins egna ord kan det inte handla om en attack från Hitler mot Ukraina, och det finns inte minsta orsak till en militär konflikt med Hitler.

Övergivandet av politiken med ”en allians mellan demokratierna” kompletteras både med att förödmjukande krypa för Hitler och raskt putsa hans stövlar. Sådan är Stalin!

I Tjeckoslovakien innebar ”demokratiernas” kapitulation inför fascismen ett regeringsbyte. Tack vare den totalitära regimens många fördelar är Stalin i Sovjetunionen sin egen Benes och sin egen general Syrový. Han ersätter sin politiks ”principer” just för att inte bli ersatt. Den bonapartistiska klicken vill leva och härska. För den är allt annat en fråga om ”teknik”.

I verkligheten skiljer sig inte Stalins politiska metoder på något sätt från Hitlers metoder. Men på den internationella politikens område är skillnaderna i resultat uppenbara. På kort tid har Hitler återerövat Saarområdet, vält Versaillesfördraget över ända, tagit greppet om Österrike och Sudet-tyskland, underkastat Tjeckoslovakien sin makt och ställt ett antal andra och tredje klassens makter under sitt inflytande.

Under samma tidsperiod drabbades Stalin bara av nederlag och förödmjukelser på den internationella scenen (Kina, Tjeckoslovakien, Spanien). Det vore alltför ytligt att söka förklaringen till denna skillnad i Hitlers och Stalins personliga egenskaper. Hitler är otvivelaktigt smartare och djärvare än Stalin. Men det är inte det avgörande. De avgörande sakerna är de två ländernas övergripande samhällsliga förhållanden.

I ytligt radikala kretsar är det nu på modet att klumpa samman de tyska och sovjetiska regimerna. Det är meningslöst. Trots alla statliga ”regleringar” i Tyskland har vi där en regim med privat ägande av produktionsmedlen. I Sovjetunionen ä industrin nationaliserad och jordbruket kollekti-

viserat. Vi känner till alla de sociala missbildningar som byråkratin har skapat i oktoberrevolutionens rike. Men det finns kvar en planerad ekonomi på basis av statligt ägande och kollektivisering av produktionsmedlen. Denna förstatligade ekonomi har sina egna lagar som allt mindre går att sammanjämka med den stalinistiska byråkratins despotism, okunskap och stölder.

Monopolkapitalismen i hela världen, och speciellt i Tyskland, befinner sig i en kris utan någon utväg. Fascismen är själv ett uttryck för denna kris. Men inom monopolkapitalismens ramar är Hitlers regim den enda möjliga för Tyskland. Gåtan bakom Hitlers framgång förklaras av det faktum att hans polisregim ger imperialismens tendenser sitt allra högsta uttryck. I motsats till detta har Stalins regim hamnat i absolut motsättning till det döende borgerliga samhällets tendenser.

Hitler kommer snart att nå sin höjdpunkt, om han inte redan har gjort det, för att därefter bara slungas ner i avgrunden. Men detta ögonblick har ännu inte uppnåtts. Hitler fortsätter att utnyttja den dynamiska styrkan hos en imperialism som kämpar för sitt liv. Å andra sidan har motsättningarna mellan Stalins bonapartistiska regim och ekonomins och kulturens behov nått ett outhärdligt intensivt skede. Kremls kamp för sitt eget bevarande fördjupar och förvärrar bara motsättningarna och leder till ett oavbrutet inbördeskrig på hemmaplan och på den internationella scenen nederlag som är en konsekvens av detta inbördeskrig.

Vad är Stalins tal? Är det en länken i en kedja till en ny politik som håller på att utformas, och som grundar sig på preliminära överenskommelser som han redan har slutit med Hitler? Eller är det bara en försöksballong, ett ensidigt förlovningserbjudande? Sannolikt ligger sanningen närmare den andra varianten än den första. I egenskap av segrare har Hitler inte så bråttom att en gång för alla bestämma vilka som är hans vänner och fiender. Tvärtom ligger det i hans yttersta intresse att Sovjetunionen och demokratierna i väst anklagar varandra för att ”provocera fram ett krig”. Med hjälp av sin offensiv har Hitler hursomhelst redan uppnått detta: Stalin som så sent som igår nästan var västdemokratiernas Alexander Nevskij* vänder idag blicken mot Berlin och erkänner ödmjukt de misstag han gjort.

Vilken är lärdomen av detta? Under de tre senaste åren har Stalin kallat alla Lenins kamrater för Hitlers agenter. Han utrotade de bästa i generalstaben. Han sköt, avskedade och deporterade cirka 30.000 officerare – alla på grund av samma anklagelse för att vara Hitlers eller hans allierades agenter. Efter att ha slitit sönder partiet och halshuggit armén ställer Stalin nu själv öppet upp som kandidat i rollen som ... Hitlers viktigaste agent. Låt Kominterns klåpare ljuga och ta sig ur det hur de vill. Fakta är så tydliga, så övertygande att ingen längre kommer att kunna lura den internationella arbetarklassens allmänna opinion med hjälp av kvacksalverier. Innan Stalin faller kommer Komintern att ha gått i stycken. Det kommer inte att bli nödvändigt att vänta flera år innan dessa två saker kommer att ske.

PS – Efter Hitlers intåg i Prag spreds rykten att Stalin skulle återvända till demokratiernas krets. Det går inte att anse det för uteslutet. Men det är inte heller uteslutet att Hitler när han gick in i Prag hade bevis för att Stalin hade brutit med ”demokratierna”. Att Hitler överlämnar Karpato-Ukraina till Ungern, som det inte tillhörde, är ett ganska tydligt förnekande av planerna på ett Storukraina. Huruvida det kommer att gälla under någon längre tid är en annan fråga.

Hursomhelst måste man anse det för troligt att Stalin på förhand kände till Karpato-Ukrainas öde, och att det är därför han med sådan tillförsikt förnekade att Hitler utgör någon fara för Sovjetukraina. Skapandet av en gemensam gräns mellan Polen och Ungern kan också tolkas som en yttring av Hitlers ”goda vilja” gentemot Sovjetunionen. Om det kommer att vara särskilt länge är också en annan fråga. Med den nuvarande utvecklingstakten på världens motsättningar kan situationen förändras radikalt imorgon. Men idag kan det verka som om Stalin förbereder sig för att leka med Hitler. (Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

---

* Alexander Nevskij är en rysk nationalhjälte, som på 1200-talet sägs ha stoppat bland annat en tysk invasion – öa.